

Bc. Jiří Dusík:

Pohled společnosti na sekty a nová náboženská hnutí v České republice po roce 1989

Oponentský posudek diplomové práce

Student se věnuje kontroverznímu tématu náboženského sektářství. Je třeba ocenit, že rámci svého pojetí prostudoval dostupné projevy spíše z akademického prostředí (pokud reprezentují pohled společnosti), v nichž je sektářství tématem. Prošel díla směřodných autorů a všímá si i posunů v jejich hodnocení ve sledovaném třicetiletém období. Vychází z dále neproblematizovaného předpokladu, že autoři, kteří na toto téma píšou, jsou obvykle ovlivněni náboženským dogmatem, konkrétně křesťanstvím.

V úvodu student formuluje hypotézu, podle které kontrast církev – sekta má teologické, a sice protestantské kořeny, tedy není univerzální, a proto se nehodí pro výklad fenoménu náboženského sektářství v náboženství chápaném globálně. Problematické zůstává rovněž, co autor míní v souvislosti s charakteristikou náboženského sektářství „replikací protestantismu“, rozumíme-li tomuto slovu v obvyklém slovníkovém významu jako obnovení, opětovnému uvedení, zmnožení, zdvojení.

K autorově pracovní hypotéze je třeba poznamenat, že vyrovnávat se s pojetím Maxe Webera Ernsta Troeltsche, Richarda Niebuhra a Johnsona Bentona v prostoru religionistiky 21. století je neplodné, protože religionističtí autoři, kteří se zabývají tématem náboženského sektářství mohou případně připomenout historii pojmu sekta i u těchto autorů, avšak své hodnocení na rozporu církve a sekty nezakládají.

Autor práce si neklade jako úkol sledovat teologickou interpretaci církve a sekty, popřípadě interpretaci církve „lidové“ a církve svobodné, či „výběrové“, jak tomu častěji říkají teologové, kteří se věnují ekklesiologii. Proto se nejeví vhodné reagovat např. na Prokopa Remeše, který se jako lékař věnuje terapii lidí postižených jistými způsoby

prožívání náboženství a vyslovuje se k tomu i veřejně, nehlásí se však religionistice jako oboru. Podobně Tomáš Novotný nepředkládá své soudy nad údajnými sektami jako religionistické.

Za metodologicky problematické pokládám směšování tematiky náboženského sektářství, které si autor práce stanovil jako téma, s problematikou nových náboženských hnutí. Zajisté se najdou autoři, kteří obojí ztotožňují, tedy jsou pro ně všechna nová náboženská hnutí sektami, ale je to jen jeden ze sledovaných názorů (nejblíže je mu z českých badatelů Zdeněk Vojtíšek). Nelze však říct, že všichni, kterým Bc. Dusík věnuje pozornost, studují „NNH“ a interpretují je jako sekty.

V nové verzi práce na stejné téma věnuje autor přiměřenější pozornost vývoji interpretací náboženského sektářství u českých autorů, kteří ho zajímají. Některé předsudky i v současné podobě práce zůstávají, například tvrzení, že protestantismus zdůrazňuje doktrinní jádro. Přitom značná část protestantů žádnou závaznou doktrínu nemá a programově ji odmítá. Naproti tomu římskokatolická církev připisuje doktríně (neomylně vyhlášeným dogmatům) mimořádnou závaznost. Právě tam, a ne u protestantů platí, že i malá odchylka v nauce (např. podle dokumentu *Ad tuendam fidem*, 1998) diskvalifikuje pro službu v církvi, ba v některých případech z jejího svátostného společenství provinilce vylučují.

Jazyk, úprava a členění práce, poznámkový aparát a bibliografie jsou v pořádku. Autor diplomové práce přiměřeně odkazuje na své zdroje.

Doporučuji práci k obhajobě a navrhuji ji hodnotit stupněm **B – výborně minus**.

Hodnotil: Ivan Štampach